

ny, který původně vyšel v Soudobých dějinách. V závěru se Françoise Mayer zamýšlí nad politizací dějin (odsouzení komunismu a kolaborace, otázka agentů).

Sborník tedy přináší různé pohledy na témata vztahující se k problematice historické paměti. Kniha obsahuje ve své první a poslední části spíše příspěvky pojímající problém paměti obecněji či filosofičtěji (Havelka, Mayer s Vašíčkem). Naopak druhá a třetí část sborníku obsahuje texty, které se zabývají již hodně konkrétními tématy (Gousseff, Rousselet). Čtenář tak má možnost získat jak určitý teoretický základ, tak i konkrétní příklady, na kterých lze problém historické paměti aplikovat. Většina příspěvků je také doplněna tematickou bibliografií. Ačkoliv název knihy odkazuje na celou Evropu, důraz je kladen především na střední a východní Evropu, zatímco západní Evropou se zabývá pouze jediný příspěvek. Sborník totiž vychází z velké části ze situace ve střední a východní Evropě po pádu komunismu a ze souvisejícího zrodu otázky interpretací dějin a vyrovnávání s minulostí. A jako příspěvek k této problematice je určitě přínosem.

Michaela Kůželová

A. I. Miller, ed., *Sibir' v sostave Rossijskoj Imperii*. Moskva: Novoje literaturnoje obozrenie, 2007, 362 s.

Kniha vyšla v rámci edice *Okrainy Rossijskoj Imperii*, ve které se již objevily práce o západních oblastech carského Ruska.

A. I. Miller, pracovník Institutu vědeckých informací ve společenských vědách Ruské akademie věd a profesor Středoevropské univerzity v Budapešti, si se svým kolektivem vzal za úkol analyzovat specifika hospodářského a kulturního dobývání Sibíře ruskou říší, adaptaci přišedších kolonistů na nové prostředí a jejich vztahy s místními národy a v neposlední řadě také formování sibiřské identity. Autoři konstatují, že v Rusku neexistuje kvalitní vysokoškolská učebnice dějin Sibíře. Díla, která se tématu věnují, jsou buď zastaralá nebo nevědecká. Jejich práce má tudíž pomoci tuto situaci napravit.

Výklad začíná analýzou kolonizační politiky Ruské říše v 18. století. Autoři definují hlavní směry kolonizace, podrobně se pak věnují národnostní problematice. Dále je velký prostor věnován administrativnímu začleňování Sibíře do říše. Jsou zmíněny reformy M. M. Speranského, jakož i vliv specifického ruského regionalismu na identitu kolonistů. Text pak chronologicky postupuje a dále sleduje vývoj Sibíře až do konce carismu.

Po chronologické pasáži následuje blok tematických kapitol věnujících se postupně sibiřskému zemědělství a rolnické společnosti, národnostnímu vývoji (hlavním tématem je tu začleňování místního obyvatelstva do administrativního systému Ruské říše s tím, že analyzovány jsou pak zvláště zákony z let 1822 a 1898, které

tuto problematiku upravovaly). Dalšími tématy jsou ekonomika a průmyslový rozvoj Sibiře, specifický význam, jež měl pro region institut vyhnanství, a nakonec sibiřská identita; tady je přidáno i několik stran věnovaných sibiřskému separatismu.

Knihy poskytují podrobnou informaci o tématu. Škoda jen malého počtu map (v knize jsou dvě, jedna se týká administrativního dělení a druhá národnosti). Zarážející, ať už jde o záměr či o pouhou nedbalost, je však pohled do tabulek ilustrujících vývoj počtu obyvatel v jednotlivých částech Sibiře, protože některá čísla evidentně řádově nesedí.

Matěj Sviták

Klejsa Mulaj, *Politics of Ethnic Cleansing*. Lanham: Lexington Books, 2008, 205 s.

Knihy, která vyšla s podtitulem *Nation-State Building and Provision of In/security in Twentieth-Century Balkan*, se zabývá fenoménem „etnických čistek“. Téma je rozděleno do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. V úvodu autorka shrnuje v krátkosti různé případy etnického čištění od starověku po nejbližší současnost. Následně vysvětluje pojem etnického čištění, poměrně nový původ tohoto pojmu a vztah například k pojmu *etnocida*, a také zařazuje svou knihu do stávajícího badatelského kontextu. Ve druhé kapitole se noří do historie etnických čistek na Balkáně 20. století, a to od postupné eliminace Turků přes akce ustašovců až po Kosovo na sklonku 90. let 20. století. Třetí kapitola řeší úlohu etnického čištění na Balkáně v procesu budování moderního státu a národní identity v 90. letech. Zvláště zde v této souvislosti zmiňuje koncept „krize legitimacy“, tedy ztráty ospravedlnění národních států pro jejich existenci, a s tím spojenou nutnost hledání nové identity. Kapitola dále pokračuje výkladem příčin a průběhu válek zahrnujících etnické čistky, které proběhly v první polovině 90. let, a končí kosovskou válkou, jakož i její předeherou v podobě etnického čištění Kosova. Zamýšlí se také nad tím, v čem byla kosovská situace oproti ostatním podobným násilnostem té doby natolik jiná. Čtvrtou kapitolu pak Mulajová věnuje otázce, zda může etnické čištění zajistit bezpečnost státu a zda ve výsledku spíše nevytváří ohrožení státu jak zbylou menšinou, tak domovským státem této menšiny. Pátá kapitola pojednává o alternativních teoriích vysvětlujících etnické čištění s pomocí historie, nacionalismu, emocí nebo bezpečnostních dilemat. V závěru pak autorka shrnuje předchozí poznatky a uvádí možnosti prevence etnických čistek a přístupu ke konfliktům, které tímto nebezpečím hrozí.

Kromě seznamu zkratk v úvodu kniha z formálního hlediska potěší ještě zejména přehledným rejstříkem. Nestandardním, leč zpřehledňujícím prvkem jsou krátká shrnutí argumentů na konci každé kapitoly, stejně jako řazení poznámek vždy hned za příslušnou kapitolou. Jako mnoho jiných anglosaských publikací i tato